పరిచయుడు

ఆనాడు నేను చాలా పెందలాడే ఇంటిదగ్గరనుంచి బయలుదేరి కాఫీహోటలుకు వెళ్లాను. ఇంకా నేను ఏమీ పుచ్చుకోలేదు. ఇంతలోకే 'ఏయోయ్, ఇక్కడున్నావా? చాలా మారిపోయినావే!' అంటూ ఎవరో ఒకాయన నన్ను పలుకరించాడు.

నేను ఆయన ముఖంవంక తేరిపార జూశాను. ఎవరో పోల్చలేకపోయినాను. ఖద్దరుబట్టలు కట్టుకొన్నాడు. చామన చాయ. దృఢంగా ఉన్నాడు. మీసంమటుకు కాస్త నెరిసింది. చూడటంతోటే ఆయన ఆయన చదువుకొన్నవాడనీ, చాలా పెద్దమనిషి అనీ అభిప్రాయం కలుగుతుంది ఎవరికైనా.

ఆయన ఎవరైందీ నాకు జ్ఞాపకంరాలేదు. ఎంతప్రయత్నించినా. ఎవరో చిన్ననాటి స్నేహితుడు అయిఉంటాడు అనుకొన్నాను. బహుశః నాసహాధ్యాయి అయిఉంటాడు. లేకపోతే అంతచనువుగా ఏమోయ్ అని సంబోధిస్తాడా? మరచిపోయి ఉంటాను. నేను కాలేజీవదలి ఇప్పటికి ఇరవై అయిదేండ్లు అయిందాయె!

అయితే ఆయనను చిన్నప్పుడు చూచినట్లు అయినా లేదు. బొత్తిగా క్రొత్తముఖంలాగు ఉంది. అయినా తెలివి తక్కువగా ఎవరండీ మీరు అని అడగటం నాకు ఇష్టం లేక పోయింది. ఆయన ఎవరైందీ మెల్లగా నేర్పుగాఆయననోటి

వెంటనే రాబట్టాలెనని నిశ్చయించాను. ఉపాధ్యాయుడైన వాడికి ఈ నేర్పు కాస్త ఉంటుంది. ప్రశ్నలువేసి కావలసిన జవాబు రాబట్టటం.

కాసేపు ఏదో జ్ఞాపకం తెచ్చుకొంటున్నట్లు నటించి చివరకు ఈప్రశ్న వేశాను. 'మనం క్రిందటి తఫా ఎక్కడ కలుసుకొన్నామోయ్?'

ఆయన విరగబడనవ్వి 'అరె ! నీకు ఇంతమాత్రం జ్ఞాపకం లేదురా?! అన్నాడు.

ఆమాత్రం ఏమిటి, అసలుఏమాత్రం జ్ఞాపకంలేదాయె నాకు ! అందుకని నేను యేదో పెద్దతప్పు చేసినవాడిలాగ దిక్కుముఖంపెట్టి చూశాను.

ఆ పెద్దమనిషికి నామీద చాలా జాలికలిగి ఉంటుంది. ఎందుకంటే ఆయన వెంటనే నావీపుపైన తట్టి మధురమైన కంఠంతో అడిగాడు మళ్ళీ 'ఒరే, బాబూ నేనెవరో అసలు నీకు జ్ఞాపకం ఉందా!' అని.

నిజానికి ఏమీ జ్ఞాపకంలేదు. అయినా నేను వెకిలిగా నవ్వి 'ఎంతమాటా ! అసలు జ్ఞాపకం లేకపోవడంఏమికర్మం గాని—' అని, ఇంకా యేమో అనబోయి ఊరుకొని సందేహంగా ఆయనవంక చూశాను నవ్వుతూ.

బాబూ నీవు ఎవరో నాకు జ్ఞాపకంలేదు అని ఒక్క మాట అంటే ఏబాధా ఉండదు. కాని అల్లాఅనటం అవినయమని మన అభిప్రాయం. అందుకని మనము వినయాన్ని ప్రకటించటానికిపడే బాధలు ఇన్నీ అన్నీకావు.

నామరుపూ, నా అనుమానమూ అన్నీ నాముఖంలో

ఆయనకుకనపడేఉంటవి.నాఅవస్థఅంతాఅయన గ్రహించాడు గ్రహించి నేను రామారావునురా అని స్పష్టంగాచెప్పేశాడు.

కాని ఆయన ఏ రామారావో ఏమిటో నాకు జ్ఞాపకము రాలేదు. నా చూపుల్లో ఆసంగతికూడాఆయనపట్టేసి,వెంటనే తన ఇంటిపేరు చెప్పాడు.అప్పటికినాకు జ్ఞాపకమురాలేదు.చివ రకుఆయన ముఖంచిట్లించి విసుగ్గా అన్నాడు. 'నేను సుబ్బా రావు తమ్ముణ్ణిరా!' అని. అప్పటికీ నాకు గుర్తుకు రాలేదు.

కాని ఇంకా నేను జ్ఞాపకములేనట్లే చూస్తినా, నేను వట్టి తెలివితక్కువవాణ్నేకాక ఒక విధంగా సామాన్య మాన వత్వాన్ని పోగొట్టుకొన్నవాడిని అవుతానని తోచింది.

అందుకని ఇకలాభంలేదని అప్పటికేచటుక్కునజ్ఞాపకం వచ్చినవాడిలాగవెర్రిగాచూచి,ఇంతసేపూ ఇంతచిన్నవిషయం స్ఫురణకు రానందుకు సిగ్గుపడ్డట్టు నటించి,అప్పటికైనాదాని ధర్మమాఅంటూ జ్ఞాపకం వచ్చినందుకు అపరిమితమైన సంతో షాన్ని పైకి ఆర్భాటంగా చూపిస్తూ చివరకు తెముల్చుకొని ఇల్లాగ అన్నాను. 'అరె! నీవురా! నేను ఎవరో అనుకొంటు న్నాను!సుబ్బారావు తమ్ముణ్ణిఅని మొదట్లోచెప్పినట్లుఅయితే ఎంత బాగుండేది! ఎంత అల్లరిపెట్టావురా! కూర్చో, కూర్చో.'

ఈ మాటలువిని ఆయనబాగా తృప్తిపడ్డట్లుమృదువుగా నవ్వాడు. ఏదోవిధంగా ఈ విచిత్ర సంఘటనలోనుంచి బైట పడ్డందుకు నేనూసంతోషించి ఆయనను స్నేహపురస్సరంగా రెక్కుచ్చుకొని కూర్చోబెట్టి కాఫీ తెప్పించి ఇచ్చాను. ఆయన నా ముఖం వంకచూస్తూ తన హృదయంలోని ప్రేమకువెచ్చ వెచ్చని కాఫీతో దోహదం చేయటం సాగించాడు.

పెద్ద గాలిదుమారంలో చిక్కుకొని నానా అవస్థాపడి బైట పడ్డంత పనిఅయింది. ఎదుట కనపడుతున్న ఈ మనిషి ఎవరైందీ తెలియక నేను సతమతం అవుతూఉంటే పైగా ఈ అప్రత్యక్ష వ్యక్తి సుబ్బారావు ఒకడు తయారైనాడు.

సుబ్బారావు నాకు ఏదో మహా ఆప్త మిత్రుడైనట్లు నటించి,ఇప్పుడు అతనిక్షేమ సమాచారం అడగకుండా ఎల్లాగ ఉంటాను.అందుకని సుబ్బారావు కులాసాగా ఉన్నాడా అని అడిగాను.

ఆయనగారు విక్కముఖంపెట్టి 'బాగానే ఉన్నాడు, కాని ఈ మధ్యనే వాడిభార్య పోయింది' అన్నాడు.

ఇప్పుడొకకొత్తచిక్కువచ్చిపడ్డది. ఆసుబ్బారావుభార్య మరణంకోసం నేను విచారం నటించాలె. స్నేహితుడి భార్య పోయినసంగతిహఠాత్తుగా విన్నప్పుడు ఎంతగాబరాపడి,విక్క ముఖంపెట్టి విచారపడాలో అంతాపడ్డాను. మరితప్పిందికాదు.

కాని ఆ సుబ్బారావు ఎవరో నాకు అప్పటికేజ్ఞాపకము రాలేదు. ఊహా మాత్రంచేత ఆప్తమిత్రుడైన ఆవ్యక్తికోసం, అంతకంటే తెలియని ఆయనభార్య మరణంకోసంవచ్చినట్లు విధిగా ఆవేదన పడ్డాను.

కాని ఇదొకవిధంగా లాభించింది. ఎందుకంటే ఆ తరువాత నేను ఏమీమాట్లాడకపోయినా ఆయన ఏమీ అనుకోడు. ఆవిచారకరమైన వార్త విన్నమీదట దుఃఖభారంతో మౌనము వహించానని ఆయన అనుకొంటాడు. నేను తదనుగుణ్యంగానే ప్రవర్తించాను. దిగులు ముఖంపెట్టి కప్పులో కాఫీ కొద్ది కొద్దిగా తాగుతూ మధ్యమధ్య ఆయనవంకచూస్తూ కూర్చున్నాను. ఆయన నాలాగేచూస్తూ కూర్చున్నాడు.

ఈ యుగితక్షణాలు గడపటం చాలా కష్టమైనది.ఆయననుకూడా ఒక కుశలప్రశ్న వెయాలె. వేయ్యకపోతే మర్యాదగా ఉండదు. అందుకని ఆయనవంక తిరిగి 'నీవు విల్లలు కులాసాగా ఉన్నారా' అన్నాను.

ఈ ప్రశ్నవిని ఆయనోక చూపుచూశాడు. గుండెల్లోకి దూసుకుపోయింది ఆచూపు. గుండె దడదడ లాడింది. మళ్ళి ఇంకో దుఃఖవార్త చెప్పేలాగున్నాడు. చెప్పాడో నేనోక నాటకముఆడాలె. ఏమిరా కర్మము అని దిగులుపడ్డాను.

కాని ఆయన ధర్మమా అంటూ నాకేమీ దుఃఖవార్త చెప్పలేదు కాని, ఒక నీచమైన వస్తువును, నికృష్టమైనజీవిని, ఉన్మత్తుని, చూస్తున్నట్లు జాలిగా చూశాడు.

'నిజమేరా బాబూ, జ్ఞాపకశక్తి బొత్తుగా నశించింది. వృద్ధాప్యం వల్లకావచ్చు. లేక జీవితంలోపడ్డ కష్టాలవల్ల కావచ్చు అన్నాను నేను.

'నీముఖం' అయితేమటుకు ఇంత అన్యాయమా!మనం నాలుగేండ్ల క్రితం మద్రాసులో తిరువళ్ళిక్కేణిలోకలిశాము.' అని నాముఖంలో మార్పును గమనించటానికి కామాలుకాస్త ఆగాడు.

నేను ముఖంలో ఏవిధమైన మార్పూ చూపించలేక పోయినమాట నిజము. సంవత్సరానికి ఒకటి రెండుసార్లు ఏదో పనిమీద మద్రాసు వెడుతూఉంటాను. అల్లాంటి సమయములో ఆయనను కలిస్తే కలిసే ఉండవచ్చు కాని ఏమీ జ్ఞాపకం వచ్చిచావందే! కళ్ళు ఒప్పజెప్పి ఊరుకొన్నాను.

ఆయనకు నాపైని జాలికలిగి మళ్ళీ ఇల్లా అన్నాడు. 'మనము అప్పుడు బీచ్ దగ్గర కలుసుకొన్నాము. అప్పుడే చెప్పాను. నేను, పెండ్లిచేసుకోలేదని ఈ జన్మకు బ్రహ్మచారిగానే ఉండిపోవాలని నిశ్చయించుకొన్నాను.'

నేను అప్పుడు—'ఓహో అవును. నిజమే ఇప్పుడుజ్ఞాపకం వచ్చింది.' అని అనాలె నిజానికి కానీ ఏమీ అనకఊరుకొన్నాను. నేను నాబలహీనతకూ జ్ఞాపకశక్తి పోగొట్టుకొన్నదుకూ సిగ్గుపడి ఆయనను క్షమించమని ప్రాధేయపడ్డాను.

ఇంతకూ నాకుజ్ఞాపకశక్తిపోయినమాటనిజము.ఆయన బ్రహ్మచర్యవ్రతనిష్ఠాగరిష్ఠుడుకాబట్టి,ఆయనజ్ఞాపకశక్తి అంత పటుత్వముగా ఉంది అని అనుకొని నాకు నేనుసమాధానము చెప్పుకొని, ఆయనను లోలోపల మెచ్చుకున్నాను.

అప్పటికి మేము ఇద్దరంకూడా వేడికాఫీని గుటకలు గుట గుటకలుగా త్రాగేశాము. చెరో సిగరెట్టువెలిగించాము. ధూమఖండాలు మేఘదూతలై మా యిద్దరిమధ్యా, రాయబారాలు జరిపినై. నన్ను అతడు మనఃపూర్వకముగా క్షమించాడు. అతనిచిరునవ్వుమెలికల్లో మాసంధిషరతులు గొలుసుకట్టు అక్షరాలతో లిఖితరూపాన్ని పొందినవి. ఆ తరువాత నిశ్శబ్దత బరువైంది.

కొంచెముసేపు అయిన తరువాత ఆయన నా క్షేమసమాచారాన్ని గురించి అడగటము మొదలుపెట్టాడు. నాకు అపుడు ఒకటి తోచింది. ఏమిటి అంటే:—

మద్రాసులో మేముఇద్దరము కలిశాము అంటున్నాడు. ఆసందర్భంలో నా సంగతిఅంతా ఆయనకుచెప్పేఉంటాను.

గదా! చెప్పిన సంగతులన్నీ జ్ఞాపకం ఉంచుకొన్నాడో లేదో ఇప్పుడు తెలుస్తుంది.ఆయన జ్ఞాపకశక్తిఅంతంతమాత్రమేనని తెలిసిందా నీకుమటుకు ఏమిజ్ఞాపకంఉండిఏడ్చింది.అనిముఖం వాచేటట్లు చీవాట్లు వేద్దామని సంకల్పించుకొనికూర్చున్నాను.

'నీకు క్రాఫింగుపూర్వము ఇంతకంటేపెద్దదిగాఉండేది కదూ ?'

ఇది ఆయనగారి మొదటిప్రశ్న!'చాల్లే, నా క్రాఫింగు ఎప్పుడూ ఇల్లాగే ఉంది' అని అంటానికి వీలులేదు. పట్టు కొని ఝూడించటానికి అవకాశం ఇచ్చే ప్రశ్నకాదు అది. ఎందుకంటే క్రాపింగ్ కాస్త పెరిగిఉన్నదేమో ఆయనగారు చూచినపుడు! ఈ సిల్లీప్రశ్న వేశాడేమా అని మనస్సులో కించపడి 'అవును' అని ఊరుకొన్నాను.

నేను అవును అనేసరికి ఆయన ఫక్కున నవ్వాడు.

'నువ్వు అంతా మారిపోయినావు. చిన్నప్పుడు నీవు దృఢంగా ఆరోగ్యముగా ఉండేవాడివి' అన్నాడు.

ఇదికూడా కాదంటానికి వీలులేనిప్రశ్న. ప్రతివాడూ చిన్నతనములో దృఢంగా ఉంటాడు. ఆ ఏడుకాయేడు పైన బడ్డకొద్దీ బలహీనుడు కావటం సహజం.

అందుకని అవునన్నట్లు తలఊపిఊరుకొన్నానునేను.

ఆయన మళ్ళీ ఫెళ్ళున నవ్వాడు.

ఒక్కనిమిషం ఆగి 'నీవు పూర్వంకంటే చాలా నల్ల బడ్డావు' అన్నాడు. ఈమాటలు అన్నపద్ధతిలో, 'నీవునన్ను కాదనలేవు. నేను ఏమన్నా నీవు చచ్చినట్లు అంగీకరించా ల్సిందే' అన్న ధ్వని ఉన్నది.

అయినా నేను 'నేను ఒకప్పుడు తెల్లగా ఉన్నానా' అన్నాను నవ్వుతూ.

ఆయన గట్టిగానవ్వి, అన్నాడు.

'అల్లాగ కాదు. పూర్వము నీ దేహము చామన చాయలో మెరుస్తూ ఉండేది. ఇప్పుడు బాగా నల్లపడ్డావు.'

సత్యమో అసత్యమో ప్రియమైన మాట అన్నాడు. నేను ఒకప్పుడైనా అందముగా ఉండేవాడినని అనుకోడము నాకు ఇష్టమే! కాబట్టి గట్టిగా కాదని అనలేకపోయినాను.

పెడి తెలివి తేటలకు సంతోషించి, తెల్లపోయి చూస్తూ ఊరుకొన్నాను.

వాడువేసిన ప్రశ్నలలో ఒక్కటీ వాడి స్మృతిదౌర్బ ల్యాన్ని పట్టిఇచ్చిందిలేదు.ఎదురుతిరిగిఅనటానికిఎక్కడాఅవ కాశము చిక్కలేదు. అందుకని, యుద్ధములో పరాజయము పొందిన పృథ్వీపతిలాగ, శత్రువును సమయముచూచి దెబ్బ కొట్టాలన్న నిశ్చయముతో మౌనమువహించిఊరుకొన్నాను.

ఆయనకు నాపై జాలి కలిగింది. ప్రేమతో, జాలితో, నా వీపుపైన తట్టి ఆయన ఇల్లాగ అన్నాడు ఆఖరకు.

'ఒరేయ్, నీ జుట్టు మారిపోయినది! కట్టు మారిపోయి నది! రంగు మారిపోయినది! ఇంకొక్కమాట చెప్పనా! నీ మాటకూడా మారిపోయినదిరా, రంగారావూ!' అన్నాడు.

రంగారావూ అన్న సంభోదనవిని తెల్లపోయినాను.

వీడి దుంపతెగా! వీడెవడో నన్ను రంగారావు అని పిలుస్తున్నాడు! నన్ను ఎవరో అనుకొంటున్నాడు!

వీడికేదో జ్ఞాపకశక్తి ఉందనీ, నాకు లేకపోయిందనీ సిగ్గుపడి చచ్చాను.

ఇందాకటీనుంచీ, వెధవ ప్రశ్నలువేసి చిక్కకుండా మాట్లాడాడు, సన్యాసి! చివరకుచిక్కాడురా మిడతంబొట్లూ! చచ్చేట్లు దెబ్బకొట్టాలె. తీవ్రమైన ఎదురుదాడి సాగించాలె అని నిచ్చయించుకొని 'నాపేరు రంగారావు కాదు!' అని గట్టిగా అని పకపక నవ్వాను.

రామారావుకు ఇది ఎలక్ట్రిక్ షాక్ లాగ తగిలి, ఆయన 'ఢాం' అని చావాలిసింది.

తనకేమో, అపూర్వమైన మేధాశక్తి ఉన్నదని అనుకొన్న ఆవ్యక్తికి ఇది ఆశనిపాతముకాక ఏంచేస్తుంది!

నేను అనుకొన్నట్లు వాడు విరిగి క్రిందపడనూలేదూ, చావనూలేదు. ఒక్కసారి క్షణమాత్రంతెల్లపోయి,నామాటలు విని ఎంతో ఆశ్చర్యపోయిన వాడిలాగ నటిస్తూ అన్నాడు.

'అరె!అన్నీమార్చుకున్నావు సరేపేరుకూడా ఎప్పుడు మార్చుకొన్నావురా?' అని వీపుపైనగట్టిగాచరిచి. నేను పేరు మార్చుకొన్నమాట సత్యమే అయినట్లు నేనుచేసిన ఆవెధవ దొంగపనికితానుఉదారభావముతో క్షమిస్తున్నట్లుచూపులవల్ల తెలియజెప్పి, 'అదుగో బస్ వస్తున్నది వెడతాను' అని చెప్పి పెద్దపెద్దఅంగలువేసుకొంటూ నడిచిపోయినాడు రామారావు.

రామారావు ఎవరైనది నాకు అప్పటికి తెలియలేదు. ఆయన అన్నమాట నన్ను నిశ్చేష్టుణ్ణిచేసింది. ఆయన ఎటు వెళ్ళిందికూడానేనుచూడలేదు.తలొంచుకొని ఊరుకొన్నాను. ఎవరా ఈచిత్రవ్యక్తి అని ఆలోచిస్తూ అల్లాగేకూర్చున్నాను.

అతడు నాకు చిరపరిచితుడూ, ప్రాణమిత్రుడూ అని నేను అనుకొన్నానుకదూ, అందుకని నేనూ అతడూ కలిసి ఏవేవో తీపి వస్తువులు అవీ తినేశాము. బిల్ ఎంతఅయి ఉంటుందా అని ఆలోచించి అడిగాను ఆ కుర్రవాడిని. వాడు రూపాయి అని చెప్పి వెళ్ళిపోయినాడు.

రూపాయి అయింది అనేసరికి గుండెకొట్టుకొంది. అందులో అధమం అర్ధరూపాయి అయినా ఆయన తినేసి ఉంటాడు, ఆమిత్రుడు!

రామారాపు టిఫిన్‌కోసము తయారైన మిత్రుడన్న మాట! ఆవిచిత్రవ్యక్తి చాలాతెలివిగా ప్రవర్తించినా చివరకు మోసముచేసిపోయినాడు. ఛీ ఎంతనీచమైనపని చేశాడా అర్ధ రూపాయిడబ్బులకోసము అనిఅనుకొన్నాను. తన తెలివి సంతా నీచమైనపనికై వెచ్చించిన ఆ వ్యక్తిపై నాకు పరమ అసహ్యం కలిగింది.

అప్పటికి చాలా సేపుఅయిందిఆయనవెళ్ళిపోయి.నేను లేచి మెల్లగా మేనేజర్‌ఉన్న బల్లదగ్గరకువెళ్ళి జేబులోనుంచి రూపాయినోటుతీసి, ఆయనకిచ్చాను. రూపాయి అయిందే అని విచారపడుతూ.

ఆయన ఆనోటుతిరిగి నాచేతికిఇచ్చి మీ మిత్రుడు చెల్లించి పోయినాడండి అన్నాడు.

మళ్ళీ నిర్ఘాంతపోయినాను. ఇదీ మరీచిత్రంగాఉంది !

—0—